

НОВО-КОЗАЦЬКІМ СОНЕТАМ

Финтика Шляхтиченка.

Мотто: Kto powiedział, że Moskale
Są to bracia nas, Rusinów,
Temu pierwszy w łeb wypalę
Pod klasztorem Bernardynów.
(Пѣсня зъ польского повстаня 1831 г.)

Перепечатка изъ „Страхопуда“ 1886 г.

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF
LIVRE

ЛВОВЪ.

Изъ типографіи Ставропигійского Института,
подъ управленіемъ О. И. Тарнавского.

1886.

РАДА МУЗЕЮ
ЛЕМКІВСКОЙ КУЛЬТУРИ
В ЗИНДРАНОВІ
38-454 ТИЛЯВА

Серія перша*).

(Оглядка загальної історії козачества и Сѣчи.)

I.

Нôчь була темна передъ мною**),
Славянській хаосъ, переводи
Тьмы византійськой, що нарôды
И днесъ морочить грубо тьмою.

Була и Русь — безъ ладу, строю,
Були князѣ, боярськѣй роды,
Що людъ гнетли, якъ тѣ Ироды,
Въ удѣлахъ дрались мѣжь собою.

Цю руську дрянъ — саме лайдацтво,
Зъ історіи я просто мажу
И плюю на-нь, на те крѣпацтво;

За те новий вамъ свѣтъ покажу:
Сѣчь запорожську, ёй козацтво,
Людъ, повный жизни и куражу.

II.

Самъ людъ ту безъ князѣвъ, боярства,
Принявсь історію писати
Собѣ безъ книгъ и безъ печати
На вражихъ головахъ татарства.

*) Правописаніе въ тѣхъ сонетахъ считается въ Галичинѣ офіціальнымъ. Частныи письма однако пишуть всѣ украинофилы фонетикою. Употребляемъ нарочно оба правописанія, щобы показати наглядно українській хаосъ и въ томъ отношеніи. — Ред. „Страхонуда“.

**) Т. е. заки я бувъ — Финтикъ Шляхтиченко.

Нигде не було въ свѣтѣ царства
Такого, якъ тота Сѣчь-мати:
Всѣ козаки тамъ панѣ-браты,
Характеры, самъ цвѣтъ лицарства.

Хочь за владыкѣ тамъ мало дбали,
Но була всѣмъ одна лишь вѣра —
Ну, вжежь стара — зъ днѣвѣ Владиміра,

И всѣ тамъ вспѣльно ѣли, спали,
Ба и жѣнокъ они не мали,
А все-жь любовь була въ нихъ щира.

III.

Хочь правда, що козацька сила
За Польщи взяла свѣй начатокъ,
И крови и землѣ податокъ
Она до польскихъ касъ платила;

За те шляхоцка вѣльнѣсть мила,
Для полковыхъ старшинъ достатокъ,
Зъ Татаръ, зъ голоты всякій датокъ —
Все то намъ Польша подарила.

Не дивно-жь: надъ простымъ народомъ
Якѣсь все мусять бути старшій
На верху, а голцѣ пѣдъ сподомъ.

Къ тому-жь и грамоты монаршій
Насъ ѣтзначали высшимъ родомъ,
Надежнымъ тому, хто бувъ старшій.

IV.

Не все мы съ Ляхомъ жили въ згодѣ:
Багато шляхты тамъ настало
И брѣили ксендзы чимало —
Такъ поблажати було годѣ.

Пѣднялась воруння въ народѣ:
Козацтво вразъ до бою встало
И панство Польщи въ насъ упало,
Тай мы очнулись на свободѣ.

Богданъ тогды у насъ бувъ татомъ —
Онъ Москала до насъ спровадивъ,
Побратавсь съ нимъ якъ свать зо сватомъ,

И чернь до него онъ принадивъ,
Признавъ Украйны старшимъ братомъ,
А насъ, старшинъ, чрезъ те онъ здрадивъ!

V.

Москва простацька не вважала
Козацьку волю и порядки,
А полковихъ старшинъ достатки
Голотѣ всякôй роздавала.

Такъ старшина марикувала:
Пôшли доносы, ссылки, взятки,
Та не веліся наши схватки,
Бо чернь вся при Москвѣ стояла.

Еще Мазепа власне паньство
Хотѣвъ творити зъ Украйны,
Хитривъ, пускався на обманство;

Однакъ свои-же сукинъ-сыны
Позбавили его гетманства
И Сѣчь привели до руины.

VI.

Такъ впала Сѣчь, и Мазепинській
Престоль розвѣявся въ туманахъ,
А по бунчучныхъ мосцѣ-панахъ
И слѣдъ пропавъ въ земли Чигринськôй.

Все було-бъ зчезло, - ажъ Духинській
Списавъ вамъ книжку о Туркманахъ,
Та научивъ насъ, що въ Славянахъ
Мы, Русь, не „Русски,“ но „русинській...“

И те-жь газетникъ Янъ Добжанській
Такъ очернивъ и такъ збогидивъ
Цѣлый Московській людъ поганській,

Що хто зъ насъ образъ его видѣвъ,
Той вже на вѣки собѣ збридивъ
Москву нѣчемну, рѣдь туркманській.

VII.

Хочь пала Польша, Сѣчь розбита,
Но славнѣ польскій тѣ ученѣ
Москву такъ страшно душать въ жмени,
Що й стане за Сѣчь нашу — квіта!

За те-жь, Духинській, многа лѣта!
Тобѣ, що ты якъ демонъ-генѣ
Безъ нѣ-найменьшихъ затрудненѣ
Москву вымазавъ зъ книги свѣта!

Добжанському тежь: Vivat! слава!
За те, що онъ насъ всѣхъ напоивъ
Такою жовчью, якъ отруя;

Та хочь его и не люблю я,
Но якъ вспѣмну: „Москва плюгава,
Вже жаль о Сѣчи я укоивъ!

VIII.

А все-жь здаєсь менѣ, — я дурень,
Що, давши збитись зъ пантелику,
На ганьбу свѣта, на велику,
Остатнѣй стративъ въ Сѣчи курень!

Теперь хочь до якихъ забурень
Пристань, вишися въ ляцку кліку,
Або въ швайцарськую хвабрику
Иди, трудись, хахоль ты дурень!

Що мѣнѣ зъ Руссѣвъ-Туркоманѣвъ,
Коли самъ Кулишъ и Драхманѣвъ
Ще ихъ не въ силѣ поконати!...

Жіють же люде, де Сѣчь-мати
Була; — якъ днѣ настануть бурнѣ,
Щобъ зновъ мы не попали въ дурнѣ!...

Серія друга,

присвячена Омеляну Огонівському.

I.

Чѣмъ разъ змагаєсь справа наша :
Москву кусають, якъ тї змѣи,
Редахторы — бойцѣ такіи,
Якихъ лишъ Матка родить ляша.

Вже въ Кієвѣ и Садикъ-баша
Застрѣлився, — а ту старіи
Юрцѣ, приклонники Россіи,
Искисли, якъ затухла каша.

Нашъ Омелянъ же Огоновській
На зборахъ молодѣй „Просвѣты“
Скрѣпивъ зновъ духа Сѣчи Львовськѣй ;

Онъ заручивъ, що знаменитї
Два мужи будуть зъ ласки боскѣй
Насъ противъ Русскихъ боронити.

II.

Той Омелянъ, хочъ умный духомъ,
Но тихій передъ тѣмъ звичайно,
Разившій ворогѣвъ лишъ тайно,
Теперь явивсь по правдѣ зухомъ.

Онъ то вже днесъ цѣлымъ обухомъ
Ударивъ въ старшихъ складно, хвайно,
Та ихъ назвавъ на-прямъ нечайно
„Катковцями“ — допѣкъ пся-юхамъ !.

Маркотнї дуже зъ того стали
Такї Добрянскї, Бѣлоусы,
Та нишкомъ носы попускали.

А добре такъ на васъ, Панруссы !
За те, що насъ вы презирали,
Пѣзнайте, що мы тежъ не трусы !

III.

Ба также Львôвська „Русь,“ хочь скверна
Газета, истый органъ Юды,
Таки не разъ вамъ сюды-туды
На старшихъ сыпле ѳдкѣ зерна.

И щежь часопись та мѣзерна
Тамъ навѣтъ бачить пятна, блуды,
Де ихъ не видять другѣ люди, —
И въ тѣмъ то штука еѣ мѣстерна!

Такъ черезъ гавкання, чорнѣння,
Обкѣданя добра болотомъ —
Самъ чортъ приходитъ до значѣння!

Тымъ скорше мы, що чистымъ ротомъ
Лишь нашѣ сказуемъ терпѣння,
Довжнѣ взнесться трудомъ и потомъ.

IV.

А поки-що въ тѣй баламутнѣй
Порѣ, де власти ще не маемъ,
И тѣлькѣ боремся, страдаемъ, —
Нагрозимъ хочь Москвѣ окрутнѣй.

Якъ „Русь,“ въ водѣ у каламутнѣй
Ловѣмъ мы рыбъ, то чей зымаемъ
Таку, якоѣ собѣ желаемъ:
Вагѣ-поваги абсолютнѣй.

Отъ, вжежь и за новѣй эпохи
Мы выиграли на Соѣмѣ трохи,
Бо тамъ приставъ до нашихъ Пелешъ.

Дастъ Богъ, еще разъ по козацки
Мы заспѣваемъ: „кушай пляцки“ —
Зъ муки, яку собѣ самъ змелешъ!.....*)

*) Прибавити бы можно: „Тай спи, якъ самъ собѣ по-
стелишь!“ — *Ред. Страхонуда.*

Серія третя.

(*Отъ чого бунтъ нашъ на батькôвъ?*)

I.

Якъ я великї свѣта дѣи
Часами про себе розважу:
То вжежь, ей-Богу, и не скажу,
Чи дѣи се, чи пустї мрѣи.

Отъ примѣромъ: мы молодїи
Борьбу пôдносимъ люту, вражу,
Противъ батькôвъ — на соромъ кажу —
За те лишъ, що они — старїи.

Ажь сумъ бере, якъ погадаешъ:
Пôдъ носомъ молочка не маешъ,
А вже плюгавишь свого тата —

За те, що въ простотѣ, безъ скверни,
Онъ вѣрить въ правду рускôй черни
И Москаля вважá за брата!

II.

Ну правда, що нашъ вѣкъ просвѣтнїй
До высшого прямуе братства:
Суспôльности и людовладства. —
О чѣмъ не знавъ свѣтъ старожитнїй.

И звѣстно, що идеи щитнї,
Найкращї пôмысли козацтва,
Придуманї для насъ, юнацтва,
Та **мы** лишъ ихъ поняти спрытнї.

Но не перечно тежь, що въ нашихъ
Батьбахъ кровъ плѣне, не водиця,
Що имъ та-жь Русь — своя землиця;

Та що й они о чуттяхъ краснихъ
Зкъсь таки поняття мають
И рôвно намъ свôй людъ кохають...

III.

Се якъ розважишь, брате любый,
Розвагою сумлѣня твоего,
То и не знаешь: изъ-за чого
Сыны беремъ батькѣвъ за чубы?!

Зачѣмъ мы трубимъ у всѣ трубы
На старшу Русь дурницъ такъ много,
Якъ бысьмо долю роду своего
Самі хотѣли ихать до згубы!

Хибань така вже клятва неба,
Що дѣемъ мы не те, що треба
Для насъ самыхъ же на вдогѣду;

Но те, що служитъ на пожитокъ
Врагамъ та чужинѣ на збытокъ, —
На кривду жъ руському народу!...

IV.

Такі отъ честні, добрі мысли
Маячатся менѣ часами,
Якъ черезъ кѣлька днѣвъ съ братами
Не схѣжусь — съ тими изъ-надъ Вислы.

Но якъ лишь съ ними въ связи стислі
Я зновъ зайду: то мои прямі
Всѣ чѣства тѣ для тата й мамы,
Мовъ отъ-сѣ баньки зъ мыла, прысли.

Якъ пушка за зближенньемъ люнту,
Я зновъ тогдѣ готовъ до бунту
Противъ рѣднои мамы, тата.

За те, що въ простотѣ, безъ скверни,
Они все вѣрятъ въ правду черни
И Москаля держать за брата!...

Серія четверта.

(Способы нашѣ на Москву.)

I.

Ще вѣрши якъ писавъ Шевченко,
Не було лѣпшого поэты,
Щобы складавъ такі сонеты,
Якъ я, вашъ Финтикъ Шляхтиченко.

Всюда ту мысль такъ хорошенько
Прямує до одной меты,
Идеи жъ всякі и предметы
Блыщатъ якъ въ повнѣ мѣсяченько...

Таке самъ о собѣ днесъ пишу,
Бо ще нѣгде похвалъ не слышу,
Належныхъ руському Петрарцѣ;

Но впрочѣмъ всякому я въ краѣ
Першенство вступлю, хто заграє
Хвайнѣйшь еще на Музѣ фуярцѣ.

II.

Ось те ѳтъ себе я сказавше,
Зновъ до моѣй вертаю темы,
Спѣваю зновъ на ладъ знаемый, —
Вы жъ слухайте якъ найласкавше.

Одна жъ моя та тема завше:
Москва, що спати не дає ми,
Сѣчь и Просвѣта — двѣ проблемы,
Надъ ними жъ сушу лобъ, не спавше.

И такъ, що до Москвы, — громадно
Вже выдавъ мїръ весь безнощадно
Своѣй засудъ смерти надъ Москвою;

За ѣй грѣхи, злочинства люті,
Для ней нѣтъ прѳци, нѣ покуты, —
Хибань пѳддасться намъ — безъ бою!

III.

Въ тѣмъ разѣ, всѣ ей генералы,
Министры, юнкеры, всякі штаты
И скѣлько є ихъ — всѣ салдаты
Най бы оружье поскладали.

Свои жь хвортецы, арсеналы,
Царь-пушку, корабль, арматы
Они повинні намъ ѳтдати
За те, що Сѣчь намъ зруйновали.

Ба и Синодъ ихъ православный
И Батюшка самодержавный
Довжні насъ тежъ перепросити,

Та за всѣ кривды наші давні
Въ рубляхъ московськихъ намъ платити
Що - рѣкъ сто тысячъ для „Просвѣты“...

IV.

А якъ вже мѣдрствую, думáю,
Щобъ злáдити тѣ важні справы,
Скѣнчѣть сварнѣю въ народахъ Славы —
Я иншихъ способѣвъ не знаю!

Лишь якъ до власти прѣйдемъ въ краю,
Якъ знищимъ сильніи державы:
Тогдѣ для Кієва й Варшавы
Суспѣльна буде жизнь, якъ въ раю!

Тажъ самъ великій нашъ Драхманѣвъ,
Борець въ комунѣ у Фракманѣвъ,
Таки самі учѣть учення:

Що — каже — якъ Мосєву ослабимъ,
Якъ Польшу разъ до себе звабимъ, —
Дѣждемся Сѣчи воскресення!...

V.

Колижъ вже разъ Москву туркманську
Здобудемъ, то въ нѣй фельдмаршаломъ
Поста́вимъ Бѣлея съ Качаломъ
И ѡтдамо имъ власть гетманську.

Въ палату же пошлемъ дворянську
Вахняненка исъ самопаломъ
И съ лянцовъ, на кони удаломъ
Щобъ стражъ тримавъ тамъ Георгьянську.

Для вправы засъ инфантеристѡвъ
Въ бозацькихъ муштрахъ мы ѡтправимъ
Три сотнѣ нашихъ гимназистѡвъ ;

И ще въ резерву имъ прибавимъ
Изъ академикѡвъ пѡвъ сотнѣ,
Та сотню Лвѡвскои голотнѣ.

VI.

Не ма жъ що й говорити двѣчи :
Що душъ московськихъ миліоны,
Усѣ салдаты, всѣ драгоны
Найдуть вподобу въ нашѡй рѣчи.

Однѣ для чести, для отличій,
Другѣ звичайно якъ шпіоны
Для зыскѡвъ, для дурнѡй мамоны,
Пристануть всѣ до нашѡй Сѣчи !

Тогдѣ увѣрится Европа,
Якѣй то розумъ въ того хлопа,
Що зъ него вся собѣ лишъ епила ;

Спѡзнае свѣтъ, яка то сила,
Въ тыхъ „мрѣяхъ“ нашихъ хлопманѡвъ,
Якѣй то геній — цей Драхманѡвъ !...

Серія пята.

(Способы на спасенье новой Сѣчи.)

I.

„О, кобы способы найшовъ я,
Якъ молодую Русь спасти бы,
Якъ новѡй Сѣчи помогчи бы
На гáраздъ ёй и на здоровья;

„И кобы знавъ я тѣ услóвья,
Якѣ Москву безъ всякой хибы
Истерти, знищити могли бы
На прахъ, на смерть, на безголовья :

„Я половину жизни давъ бы,
Я душу чорту записавъ бы
И все, що въ свѣтѣ мѣнѣ мило!“

Такіи бáжання прегарнѣ
Разъ высказавъ мѣнѣ въ кавярнѣ
Мѡй другъ, боли читавъ я „Дѣло.“

II.

Но ѡнъ-жь не знавъ, що въ „Страхопудѣ“
Открывъ я спóсобы и мѣры,
Якими ѣ безъ его офѣры
Кѡнець положимъ всѣй паскудѣ.

Тажъ скáзано, що въ нашѡмъ людѣ
Е сила безъ границъ, безъ мѣры
Протѣвъ московскѡй вражѡй вѣры —
И прѡцесу за те нѣтъ въ судѣ.

Намъ тѡлькѡ-бѣ рукъ не закладати,
Но людъ учити, зворушати
До выщихъ замыслѡвъ суспѡльныхъ,

Щобъ ѡнъ, запѡрпанъ въ византизмѣ,
Не вѣривъ уніи, нѣ шизмѣ,
Но въ змѣсть идей Драхманськихъ вѡльныхъ.*)

*) Читай найновѣйше писанье М. Драгоманова изъ Швайцаріи, надрюковане въ газетѣ „Kurjer Lwowski“ изъ д. 3. Марця 1886 р., де

III.

А слибы людъ нашъ нерозумный
Ще не второпавъ цѣй идеи, —
Ничо́ — найдутся намъ для неї
Въ другихъ народахъ люде умнї.

Такъ зрадуются вольнодумнї
Германцѣ — духа корифеї,
Банкеры, писачї-евреї,
Якъ вложимъ Москаля до трумны!

А щожъ о Польщѣ ще сказати:
Вся еї шляхта, всѣ магнаты,
Ксендзы, девотки, змартвихвстанцѣ,

И Мадяре, Турки, що розбивъ ихъ
Москаль и царства розрушївъ ихъ, —
То нашї спольники-кампанцѣ!

IV.

Ще-жь не одна найдется сполка
У польскѣй Сѣчи*), якъ: кагалы,
Автономїчнї всѣ Выдзялы,
Колá послѣвъ, рольничї Кѣлка;

И въ кѣмъ лишь польска грае жилка,
Кому по предѣлахъ ще зѣстали
Хочъ карабеля, орликъ бялый —
Все на Москву то наша сполка.

Въ такѣй якъ унїи шляхотной
Себе увидимъ доброхотно,
То хочъ намъ зъ-разу лячно стане,

цей великїй творецъ ново-українськой суспѣльной системы рѣшучо остерегае насъ, щобъ мы въ політично-федеральнѣмъ прямованю нашѣмъ не вважали на нїяку религїю, цебъ то не заходились справами вѣры, яко для нашего люду нѣсенѣтными. Не знать, для якої рачїї навѣть редакція „Kurjera Lwowsk.“ звычайно дуже ліберальна, докоряла за те писанье нашому Драгоманови цѣлкомъ нехвально; ба, и редакція „Дѣла“ цѣ докоры повторила. — Що-до слѣвъ змѣсть або грясть запримѣчую, що цѣ прекраснї слова увѣйшли въ ново-українськїй словникъ и означують те, що примѣромъ польське *treść*, або церковне и московське *содержаніе*. Ф. Шл.

*) То е: у Галїцїи! — Ф. Шл.

Но сповнится чинъ Герострата
И ворожба́ врага, чи ката :
Що вы́гублять Славянь — Славяне !...*)

Серія шеста.

*(У тій серії вистачені усь цѣ народні кривды нашѣ, за яку
мы Вкраинцѣ жалковання по́дносимъ.)*

I.

Якъ у руїнь Єрусалима
Юдѣвѣвѣ плакали потомки :
Такъ я по́дношу ро́пѣть громкій
По тобѣ, Сѣчѣ моя любима !

На льось твоїй, Матѣнько родима,
Що насъ извѣвѣ на шляхъ такъ стрѣмкій
Ажъ до жебрачої котѣмки —
Я слѣзными дивлюсь очима !

И якъ не плакати, коли то
Тебе живцѣмъ въ Москвѣ убито
И сховано въ Днѣпровѣй филѣ ? !

Не плакати, коли ты, ненько,
Крестá не маєшь на могилѣ,
А ставлять по́мникъ Хмельниченку !

II.

Все намъ пропало : тѣ станица
И кúренѣ, зѣ земли лѣплѣнѣ,
Хворѣстомъ зручно вы́плетенѣ —
Вѣ чѣмъ штука була якъ найвы́ща ;

***) Слѣдовало бы прибавити : „Тай жадно́й Сѣчи в же не стане!“ — *Ред.*

Скасována козацька пища:
Безъ кухнѣ рóблені печенѣ,
Що кождый ївѣ, вхопивши въ жменѣ,
Тай саламаха якъ найчистша!

Вмѣсть кúренѣвъ Москвá создала
Для насъ муровані касáрнѣ,
Та бляховъ ихъ понакрывала;

А замѣсть Сѣчевôй пекарнѣ
Завела кухнѣ намъ хранцюзкѣ,
Де вáрятъ мясо такъ, якъ клюски!

III.

Скасovánі бочкѣ съ смолóю,
Що въ нихъ, бувало, у сафьянахъ,
Въ шовкáхъ, здобúтыхъ на поганахъ,
Нурявсь козакъ у перепóю!

И чайки легкого устрою,
Що по Днѣпру въ густы́хъ туманахъ
Неслѣсь гулять въ чужихъ лиманахъ,
До-щѣнту зніщені Москвою!

Замѣсть бочóкъ*) она облудна
Увела телеграфъ, вмѣсть чаекъ
Залѣзні кораблѣ и судна, —

Такъ, що съ изъятъемъ лишь нагаекъ
Козацькихъ, ничъ намъ не лишила,
Чѣмъ память Сѣчи була-бъ мила!...

IV.

А нашѣ пѣсни, думы чуднѣ,
Що въ Сѣчи хоромъ ихъ спѣвали —
Цей щитъ козацькôй нашôй хвалы,
Цей скарбъ Украины прилюдный, —

*) У такихъ бочкахъ запалена смола служила на Сѣчи сигналомъ въ часъ тревоги. — Ф. Шл.

Охъ, все то Москалѣ паскуднѣ
Въ своихъ книжкѣхъ надрюковали,
Собѣ присвѣили, укралѣ —
Козацькѣ думы нашѣ чуднѣ!

Та словомъ — зъ всего насъ обдерли,
Душѣ народнѣ слѣдъ истерли,
Накинули чужѣ порядки,

Такъ, що козакъ у нихъ въ неволѣ,
Изъ лицаря буйной волѣ
Ставъ якъ салдатикъ, фирцикъ гладкѣ!

V.

Тожъ якъ не плакати, не ляти
Горючихъ слезъ о стратѣ неньки,
О Сѣчи нашѣй — охъ, миленькѣй,
Що душать ю днесъ супостаты!

У филь Днѣпрѣ, де степъ богатѣй
Травами бувъ, хаткѣ маленькѣй
Тай курнѣ хуторки низенькѣй,
Москаль побудовавъ палаты!

Все наше пѣтоме, народне
Онѣ знищивъ, збуривъ намъ негодне,
А жизнь извѣвъ на ладѣ чужинцѣвъ!...

Бодѣй же онѣ на злыхъ дорогахъ
Зныдѣвъ, пропавъ въ Днѣпра порогахъ
За кривды бѣдныхъ Украинцѣвъ!...

Серія сема,

присвячена генію Омеляна Огонѣвського.

I.

Драхманѣвъ — правда — верховѣнный
Суспѣльникъ, прѣрокъ першой тюрѣ,
Но онѣ не зна литературы,
Якѣ Ты, нашѣ Омеляне вченѣй!

Самъ-жь Миклосичъ старый у Вьенѣ
Вступивъ недавно зъ професуры,
Схвовавсь по-просту въ кутъ, до дзюры,
Якъ блыснувъ Твоѣй высокій геній!

Ты-жь, геній, зъ власной подѣи
Новѣ насъ правды вчишь такіи:
Що давна Русь не була Русью,

Бо вмѣсть „що бувъ“ она писала
„Что былъ“, — а права Русь настала,
Ажь Квѣтка написавъ *Марусю*.

II.

Ты вчишь, якъ намъ Шевченка вбили
Не самѣ Москалѣ зажерти,
Но ще вбивають го по смерти
Въ Галичинѣ всѣ Руссофилы.

Ты-жь дорѣкаешъ зъ всѣи силы
Панруссамъ цѣмъ, що давши вмерти
Тарасови, они уперти
Святымъ ёго не освятили.

Хочъ правда: Гомеръ, Шекспиръ, Гете,
Мицькевичъ були тежъ поэты,
Та ихъ нихто въ боги не ставить;

Но хто Шевченка смерть не славитъ
Такъ якъ Христа, що бувъ распятый
На крестъ, — це суть ёго лишъ каты!

III.

А далѣй вчишь Ты, нашъ учитель,
Що Петрушевичъ, Головацкій
Папѣръ списали лишъ на пляцки,
Якъ и Зубрицкій — вѣтхій пытель.

И Шараневичъ, хочъ мыслитель,
Но рывъ архивы на-помацки,

Не зна́ исторіи козацькôй,
И въ серць тежъ Панрусъ-боритель.

Всѣ, словомъ, литераты старші
Зъ Григорья эры патріаршôй*)
Були такіми лишъ за плáтежъ;

И книжники оні въ тьмѣ грубôй
Писали, плели ось-цѣ дубы,
Що Богъ одінь и Русь одна тежъ!

IV.

А межи тѣмъ у сáмôмъ Львовѣ
Е стôлькô Русій прерозличныхъ,
Якъ скôлькô є ту письмъ публичныхъ,
Дрюкôваныхъ у руськôй мовѣ!

Такъ въ „Дѣлѣ“ Русь не тá, що въ „Словѣ“,
Русь енша въ „Міра“ политичныхъ
Статьяхъ, „Русь“ еншу въ утраквичныхъ
Письмахъ кладе Отѣць Бобровій...

Но якъ и мно́го є тыхъ Русій,
А Сѣчь одна верхъ мати мусить
Надъ всѣми и всѣхъ переможе!

Тогдѣ и Ты, нашъ Омеляне,
Поступишь славно въ отаманы
Цей Сѣчи, — що Тобѣ дай Боже!

*) То є: эра патріархальна за митрополиты Григорія Яхимовича, коли то оногдашні книжники наші, спонукані отъ цѣго патріарха свого то грошевою пôдмогою, то выгладомъ на лѣпші бенефиціи, замѣсть принятыя за „дѣло“, пôднесли саме тôлько „слово.“ Отъ-ця эра съ упокоеніемъ Яхимовича на всегда и минулася! Ажъ якъ у насъ явились Драгомановы, Франки, а теперь еще и Д-ры Огонôвскій, настала нова эра суспôльного „дѣла“ та поклавсь починъ до великои боротьбы противъ Москаля и противъ гнилыхъ останкôвъ патріархализма. — Це для поясненя тенденціи повыщого, якъ и усѣхъ другихъ ново-козацькихъ сонетôвъ моихъ уважавъ я потребнымъ за-примѣтити. — Ф. Шл.

Серія осма,

присвячена молодимъ орлятамъ-соколамъ Сѣчи.

I.

А ну же, молоді соколы,
Вы духа Сѣчи вѣскокъ чистый,
Подвѣньте крѣла замашисті
До лѣту по родиннѣмъ поли!

Суспѣльники найновшѣй школы,
Вы нынѣка хочъ лишъ гимназисты,
Но не шварцгельбы, нѣ паписты,
Сѣчь ѳтбудуете поволи!

Вы чѣда вдѣете, — й не треба
На те вамъ прѣхать ласки неба,
Нѣ рѣдичѣвъъ благословенства;

Досыть вамъ крѣхотка кредѣту
И трохи — якъ то кажуть — *meztwa*
Тай кѣлька бѣчокъ динамиту!...

II.

Вашъ першій пѣчинѣ для той цѣли
Няй буде: знѣщити, здопѣати
Все те, що нашѣ дѣрнѣ-таты
За Русь старѣ прилюдно чтили.

Останки замкѣвъ та могилы,
Що здвигли нашѣ антенаты,
Съ землѣю вы довжнѣ зрѣвнати,
Щобъ зъ мертвотѣ слѣды застыли!

Тежъ книги, пѣсьма давнѣй Руси,
Де *iopъ* найдѣте, *ять* и *юсы*,
Дерѣть въ кусѣчки безошадно;

Тежъ всякѣ русскѣ ума-створы,
Де кулишѣвки нѣтъ, но *iop-ы*,
Въ огонь вкидайте по-громадно!

III.

А друкій починь вашъ ный буде :
Зречіся батька-старожила
И мамцѣ той, що кормила
Васъ молокомъ своеи груди!

Вѣдай ѓть-разу вы вже люде,
ѓть-разу въ васъ козацька сила
Безъ мамки уросла до „дѣла“,
И самá собою Сѣчь добуде!

Васъ таты, мамы не научать
Ничо́го хвайного, лишъ змучать
Старои русчины́ байка́ми;

А вашихъ думъ високихъ, вольныхъ
Вни не пойма́уть, и мрѣй суспѓльныхъ
Остануть вѣчно ворогами!

IV.

Вашъ третій починь : доберѣться
До тыхъ знаменъ, якї поставивъ
Князь Владимірь, що Русью правивъ,
Якъ Кієвъ бувъ его столиця.

Цѣ знамена́ — то твердь-хвортиця
Нарѓду, що ихъ зъ давна славивъ,
Якъ ставъ ѓнь зъ Савла вѣрный Павель ;—
До нихъ то гвалтомъ доберѣться!

А намъ-жь помогутъ змартвыхвстанцѣ
Подратъ цѣ знамена на дранцѣ,
Пѓдрыти твердо-русску вѣру;

Тодѣ вмѣсть чести Владиміру
Введемъ мы, Сѣчи рѓдь соколій,
Честь бѓжеску Драхма́нскѓй волѣ !...*)

*) Слѣдовало бы прибавити: „Не въ церкви, но въ корчмѣ
и — въ школѣ!“ — *Ред. „Сирахонца.“*

Серія девята,

присвячена идеї політичної унії Польщі съ Русію.

I.

О, ты найвѣщяя идея —
Идея унії съ Ляхами!
Ты сьѣешь, нѣсишся надъ нами,
Якъ мечъ Демокля, стовпъ Мойсея!

Колись-то ѿтъ архихалдея
И тѣхъ, що звали ихъ „ксендзами“,
Тобѣ курілись ѿиміамамы,
Згиналась предкѣвъ нашихъ шея.

Но Русь нарѣднѣя, православна,
Якъ не любила тебе зъ давна,
Такъ днесъ не любить и жахаесь,

Та на копѣць на Замку Львова
Нѣ „Дѣла“ партія, нѣ „Слова“
Пѣсокъ звозити не пріймаесь.

II.

А якъ и широко въ вѣршахъ нынѣ
Тебѣ я вдячу, величаю,
Но я оди́нъ у нашѣмъ краю —
Гласъ вошющого въ пустынѣ.

Неначе бисери мѣжь свинѣ
Я даремнѣсенько метаю,
А завернути не здолаю
Никого до твоѣй святынѣ.

Бо-жь навѣтъ назва твоя: „згода“
Въ просвѣтникахъ моѣго рода
Такъ вже ненавистною стала,

Що бѣльшь, якъ за твогѣ начала,
Они днесъ мѣжь собою друтся, —
Съ препрѣшеньемъ — якъ пси жерутся!

III.

А тѣлькѣ часомъ, якъ хто крикне:
„Ляшня намъ унію зновляє!“
Сварня на Руси притихае,
Партійна злоба вже й не пикне.

Такъ той, до „Дѣла“ що привыкне,
Якъ сей, що „Слово“ все тримае,
Нѣжъ братобѣйчій ѳткидае,
Сли Ляхъ до уніи ихъ кликне!

Затѣмъ-жъ ты „згѣдою“ не даромъ
Слывѣшь, бо пѣдъ твоимъ штандаромъ
Въ собѣ мирѣтся Русь сварлива;

И ще-жъ такъ дивнѣ твѣришь дива:
Що, змявши Польщу езуицку,
Русь воскрѣшаєшь дизуницку!

IV.

Тожъ будь ты намъ, о чудна, красна
Идея уніи — Ляхами
Для насъ придумана, не нами —
Будь якъ пожѣги луна ясна!

Свѣтѣ зъ-далека намъ, ужасна,
Трехъ-вѣковѣй борѣбы огнями,
Якую Польща съ козаками
Вела на смерть собѣ — несчасна!

Присвячена Лоіѣлѣ тайнамъ,
Ты насъ полѣхай, докоряй намъ
То грѣзбою, то всякимъ худомъ,

Ажъ доки мы по всѣхъ роздѣрахъ,
По азбучныхъ завзятыхъ спорахъ
Не станемъ разъ поряднымъ людомъ.*)

*) Слѣдовало бы конечно додати: „На те навченѣ Страхопудомъ!“ — *Ред. „Страхопуда.“*

Серія десята,

присвячена идеямъ мира и любви.

I.

По стародавньому ученню
Приказано „во мирѣ“ жити
И навѣть „ворогѣвъ любити“,
За камѣнь хлѣбъ имъ пхать у жменю.

И по всѣхъ храмахъ — къ удивленю —
Учять попы такі завѣты,
Тай люде умні, мовь-бы дѣти,
Послушні цѣму лже-ученню!

И ѣттакъ йде, що нашій старшій,
Друзья цѣ „эры патріаршѣй“,
Врага - Москву за брата ваять,

Честяють его, всѣмъ благомъ блáжати,
Хочь врагъ той лишь самій камѣнѣ
Кидá намъ въ лобъ на Украинѣ!

II.

Но я-жь глаголю вамъ, Драхманцѣ!
Що миръ, — то гниль є и застоя;
Не буде поступу безъ боя,
И въ свѣтѣ верхъ держать повстанцѣ!

Любовь-жь и сердце — то все дранцѣ,
Отруя то, дурна оная —
Не для козацького героя, —
Оставмо цяцько се коханцѣ!

Еще-жь любовь для врага злого —
Се мостеръ-дзбею вже за много!
Сѣчь наша не пріймєся того!

Скорѣйшь цю руку ѣтрубати,
Чѣмъ нею ворогу подати
Хочь кусень хлѣба або шматы!

III.

Такъ вы, суспѣльники просвѣтніи,
Докля живїи вашъ духъ и руки,
Не важте нѣцъ отъ-сїи науки
Нѣ старо-, нѣ ново-завѣтніи.

Нїякъ вамъ воля не зацвитне
У гнуснѣмъ мирѣ, но всѣ пуки
Розвине въ буряхъ, и на муки
Отдасть то все, що старожитне.

Для буйнои козацькѣй волѣ
Не мира, но борьбѣи потреба
И рѣзмаху въ широкѣмъ полѣ;

Вѣдь не прямѣемъ мы до неба —
До мертвыхъ тїхой святинѣ,
Но жїть-мемъ въ вѣльнѣй Украинѣ!

IV.

А тежъ не хочемъ знать любви,
Що навѣтъ того ще голубить,
Кто нашу волю мѣрне губить,
Кидѣ въ насъ камѣнь и оковы.

Няї буде мечъ мѣй все готовый
На него, губа няї все трубить,
Рука-жъ моя няї ѣго чубить
Ажъ до самѣи юхи-крови!

А хлѣба, нѣ водицѣ каплю
Тому то Юдѣ, Сарданаплю,
Не дамъ, — няї якъ собака гине!

И якъ вже трупъ его застыне,
Съ хихѣтомъ на ту смерть окропну
Я трупа ще ногою копну!...*)

*) Можно бы прибавити: „Ажъ наконецъ самъ зъ гнѣва
лопну“... — Ред. „Сарихопуда“.

Серія одинайцята,

присвячена „мягонькимъ и маленькимъ“.

I.

Не дармо въ мовѣ нашой тонкой
Є именá такі миленькї:
Якъ Шляхтиченкї и Шевченкї,
Що мовъ звѣночки грають звонкї.

А скажешь щѣ до неньки, доньки,
То такъ слова плывуть дробненькї,
Що самъ стаєшь малый-маленькїй
И сѣрденькомъ мягкїй-мягонькїй!

Выходить зъ того, що намъ матка
Не була Русь твердá, Велика,
Но Русь Малáя, делікатка,

И що не груба и не дика
Натура въ насъ, но мы вже зъ роду
Мацѣнькїй плѣдъ зъ мягкого плѣду.

II.

„Малáя Русь!“ — якá то гарна
Идея для ляхѣвськѣй знати!
И намъ въ малыхъ щѣбъ все зѣстáти, —
Якъ добра цѣль утилітарна!

Вѣдай дитинка дробна, марна,
Найбѣльше пѣстится, и мати
Найдовше зъ всѣхъ дає ей ссáти,
Та и шалить она безъ-барна.

Къ тому Европа и всѣ быстри
Політики ей, министры,
Не люблять страхъ Славянъ великихъ;

За те маленькихъ и калѣкѣвъ
Они голублять и ласкають,
Бо зъ нихъ покѣрну службу мають.

III.

Тежъ важне й то, що чѣмъ малѣйша
Малая Русь съ своими рѣды,
Тѣмъ меньше клопоту, незгѣды,
И воля насъ ка тѣмъ вѣльнѣйша.

Напротивъ же, чѣмъ Русь твердѣйша,
Тѣмъ грубшій ей духа-плоды,
Тѣмъ бѣльше множатся Ирѣды,
Тай доля „насъкихъ“ тѣмъ сумнѣйша.

Ба и Христось „маленькихъ“ вѣликавъ
До себе, бравъ до свого лона, —
И звѣснї рѣчи Стадіона,

Якими онъ „твердыхъ“ запсыкавъ:
„Не ма вамъ — каже — поведенцїй,
Если вы Руссы, не Рутенцѣ!“

IV.

И такъ вамъ аргументы всякї
Ведуть, прямують лишъ до того:
Щобъ були мы для блага свого
Малї якъ цѣма, мягкї якъ фляки.

Пендраки, жаки, чи Руснаки —
Не ма въ тыхъ назвахъ нѣцъ такъ злого;
За те намъ ласкъ усякихъ много
Придбають Нѣмцѣ и Поляки.

Ай навѣть цѣ слова: „великїй“.
„Твердый“ изъ слѣвника вымажмо,
И всѣму свѣту те докажмо:

Що мы народъ не грубый, дикїй,
А такъ маленечкїй, мягонькїй,
Що все кѣнчимъ на энкїй, -онкїй!

Серія дванадцята,

присвячена ідеї „*быть по сему*“.

I.

Є три ідеї християнські:
Любовь и вѣра и надѣя, —
И я вказавъ, яка то мрѣя
Любовь — миѣ Греції поганськѣй.

О вѣрѣ — учень я Драхманськѣй,
Мовчу однакъ, якъ грѣбъ, якъ змѣя,
Менѣ бо звѣсна вѣры дѣя
Изъ инквизиції испанськѣй.

За те я смѣло, безъ жеманства,
Про третью мрѣю християнства
Радъ въ складныхъ вѣршахъ толковати;

Чей за цей толкъ, невинный — бѣгме —
Нихто не вѣзьме, не задвигне
Мя до Ивановой хаты.

II.

Не утаю цѣго никѣму,
Що Москаля страхъ не люблю я,
Жахаюся егѣ, якъ збуя, —
Но честь въ однѣмъ признаю ёму:

Егѣ московське: „*быть по сѣму*“
Надъ все менѣ найлѣпша збуя,
До всего „аминь“, „аллилуя“,
Кѣнець враждѣ, роздору всѣму!

Якъ есть „*по сѣму быть*“, — не треба
Вже и цей третѣй донѣ неба —
Надѣи, що насъ вѣчно звѣдить,

Що ніколи намъ не вдогѣдить,
Бо є лишъ бѣжаньемъ, мечтѣю,
Не тѣмъ, щобъ можъ доткнутъ рукою.

РАДА МУЗЕЮ
ЛЕМКІВСКОЙ КУЛЬТУРИ
В ЗИНДРАНОВІ
38-454 ТИЛЯВА

III.

„По сѣму быть“ то чинъ на дѣлѣ:
Що лишъ захочу, все на ноги
Поставлю, Сѣчь ажъ за Пороги
Збудую въ-мигъ, въ однѣй-же хвилѣ!

Усѣ въ моѣй то волѣ, силѣ, —
Хотять, чи нѣ — могучі боги;
Я навѣтъ имъ покажу роги,
Сли „быть по сѣму“ не въ ихъ стилѣ.

Такъ вмѣстѣ надѣи, чи надежды,
Що була намъ идѣломъ прежде,
Мы „быть по сѣму“ ставмо нынѣ;

А будемъ мати Сѣчь козацьку
Такі фактично, на-домѣцку,
И власне панство въ Украинѣ!

IV.

До того-жъ „быть по сѣму“ нужна
Однѣ лишъ рѣчь намъ, то є: сила;
А сила-жъ буде, ягъ до дѣла
Одна у всѣхъ є воля дружна.

Отъ, примѣромъ: Москва потужна
Лишь тѣмъ однимъ себѣ скрѣпила,
Що „быть по сѣму,“ завила
Вся — всхѣдня, сѣверна и южна.

Тожъ клічу днесъ, кричу, вошію:
Покиньте, братця, всю надѣю,
А жійте дѣломъ: „быть по сѣму“!

Сейчасъ поставмо Сѣчь намъ милу,
А всѣхъ врагѣвъ, Москву-Содому
Живцемъ зарыймо у могилу!*)

*) Необходимо слѣдуетъ прибавити: „Кобъ лишъ на те вы
мали — силу!“ — Ред. „Страхоуда“.

Серія тринадцята.

(Дорѣканье на *Extrêmes se touchent.*)

I.

Не разъ я каюсь и грызуся :
На що я влѣзь до „Страхопуда,“
Если нѣ братъ онъ — той наскуда —
Нѣ свать мѡй, нѣ мого татуса.

Чомъ лѣпше „Зѣркала“ не ймуся,
Де не бояться Русскихъ суда
И можъ писать: „дѣдь-баба руда,“
Бо „наське“ все тамъ — Сѣчь матуся!

Це видко сѣджено на роду
Мѣнѣ, щобъ я въ чужому броду
Бродивъ тай гусьтавъ чадо враже,

Або, що — якъ той Хранцузъ каже —
Въ менѣ двѣ зѣднались системы
Та спаровались два экстремы!

II.

И справдѣ, якъ нѣ багну-прагну
Отъ русской Руси отдѣлиться,
Зъ болота русского умыться —
А все въ болото те зновъ лягну.

Рогачку, кунтушь нѣй надыгну,
Но якъ писать менѣ злюбѣться,
Пѡдъ руку лѣзе кирилица —
И мимохѡтъ я къ Руси тягну.

И чую вже, мои сонеты
Московскѣй деякѣ газеты
Передрюкѡвуютъ и кажутъ :

Що це „не плохи и не дурны
Плоды русско-литературны,“
Туй-туй мене съ Шевченкомъ важуть!

III.

Отъ вамъ! — Я Финтикъ, вóрогъ клятый
Москвы; — но що по „наськи“ пишу,
Що „наськимъ“ словомъ, духомъ дышу —
Попавь я въ русскій литераты! —

Страхъ! лучше-бъ де себе сховати
Въ якôмъ ôтлюдью, чи затишью,
Няй анѣ чую, анѣ слышу,
Що Пушкины менѣ — камраты!...

А ты — „difficile satyram
Non scribere“ пре душу,
И я таки писати мушу,

Щобы сказать тѣмъ проводырамъ
Въ Москвѣ словесности панрусскôй,
Що я не Русскій, ино рускій!

IV.

То всё равно!“ на те по своему
Ôткажутъ; — та и въ самôй рѣчи
Не спóритъ намъ хахламъ по-двѣчи —
Еще-жь съ московськимъ „быть по сѣму!“

Чи по два с, чи по однóму
Въ догòду прáвилъ, чи приличій,
Все въ духу збрáтанныхъ нарѣчій
Е й буде „русскій“ въ насъкôмъ дѣму.

Бѣда бо та въ закóнѣ Божôмъ,
Що мы вылôматись не можемъ
Зѣ-пôдъ прáвилъ, своему роду всепôльныхъ;

Хочь якъ тамъ въ „Дѣлѣ“ й книжкахъ шкôльныхъ
Одне лишъ пишемъ с мацюське,
Но все-жь мы плѣмя будемъ руске.

V.

Ну — але я два сс не прійму,
Хочь бы мя крáяли — Монголы!
И противъ сякôй самоволи
Я свѣтъ цѣлый на нихъ пôдôйму!

А нѣ — то кунтушь зъ себе здѣйму,
Штаны, сорочку и постолы,
Та пѣду въ пущу босый, голый,
Де вже про Русь не ма и пѣйму!...

Такъ видишь, охъ, ты Финтикъ бѣдный,
Якъ много маешь грѣжи, труда,
За те, що служишь „Страхопуду!“

Ты бачь є зъ партіи „нарѣднѣй,“
А пишешь русскіи поэмы —
Такъ тѣмъ и вправъ ты въ цѣ экстремы!*)

Серія четырнайцята,

присвячена альянтамъ Сѣчи.

I.

Якъ мы, Вкрайнецъ, доброхотно
Вже вдѣлись разъ въ борбѣ съ Москвѣю:
То зле, що до тако́го бѣю
Мы все якъось сто́ймъ самотно.

Вѣдай самѣму все маркотно
Весті дѣла бѣльшого крою,
А ще-й покласти головою
Самъ на-самъ — то вже страхъ сромотно!

Вѣйна — якъ кажуть — безъ альянсѣвъ
За нашихъ днѣвъ не мае шансѣвъ;
Такъ хочъ въ суспѣльности мы радимъ,

Хочъ маемъ мѣлодѣжь прекрасну,
Газетъ ажъ три й дрюкарню власну, —
Но сѣмы ничогѣ не зладимъ.

*) Прибавляемъ просьбу къ автору: „Пиши лишъ, радо все пріймемъ!“ — Ред. „Страхопуда.“

II.

Є, правда, въ насъ другôвъ чимало
У Польщѣ та въ мѣстахъ Европы, —
Но щожь? — панѣ они, не хлопы,
А це до вôйска ся не здало.

Хотя друзья цѣ мають жало
Ôтъ пчôль острѣйше, — на окопы
Хвортѣць не пôдутъ, бо якъ снôпы
Усѣ ту пáдутъ — до каналу...

Они лишъ людъ зворúшить знають,
Перôмъ воюють, пôдстрекають,
Нароблять на весь свѣтъ галасу, —

Но якъ же разъ до ворохобнѣ
Въ нищó мы, дурнѣ, незасобнѣ
Идемъ — паны цѣ.... чмихъ до лясу!

III.

А кромѣ того — хочъ Драхманôвъ
Великъ, но ôнъ тежъ не безъ ганшу:
Дарма ôнъ кліче до альянсу
Людъ рускѣй съ плéменемъ Полянôвъ!

Бррь! Польща — рôдъ то мосцѣ-панôвъ
Не зъ грубôй глины, но зъ фаянсу, —
И я въ житья моёмъ билянсу
Не стрѣтивъ ляцкихъ хлопоманôвъ.

Няй же нашъ хлопъ лишъ запримѣтитъ,
Що Ляхъ до бунту свѣчку свѣтитъ,
Вже на той бунтъ — до чорта — плюне,

Тай скаже: „Зъ-пôдъ дощú пôдъ рыну
Ніякъ не пôду, песѣй сыну!“
Ще й гôршимъ влятьемъ на тя люне!

IV.

Такъ взявши на розвагу зрѣлу
Драхманськѣй пляны — я, ей-Богу,

Згодітисѣ на нихъ не могу
И ѡтъ нихъ ѡтраджую тежъ „Дѣлу.“

И Сѣчь щобъ воскресити милу,
Чей лучше-бъ ёнчу взятъ дорогу —
Та може-бъ намъ вернѹтьсѣ къ Богу
И Архангелови Михаилу?!

Тажъ доки цей Стражъ Руси Божій
Стерёгъ насъ, мы були вельможи,
Ба и якось съ Москвою въ дружбѣ:

Теперь же грозна є Москва намъ,
Та и прійшлось зновъ хохломанамъ
У Польщи побуватъ на службѣ!...

Серія пѣтънайцѣта.

(Обкликъ за Кулишомъ.)

I.

Гей, гвалту! де нашъ Кѹлишъ дѣвсѣ?!
Якъ блыскъ ѡнъ разъ явивсь у Львовѣ,
Списавъ „крашанку“ въ насъкѡй мовѣ
На честь Полякамъ, — тай десь скривсѣ!

А ѡнъ бы дуже знадобівсѣ
Днесъ, коли мы у безъ-головѣ,
Коли самъ Белей, крѣпкій въ словѣ,
Вже въ „Дѣлѣ“ зъ пантелику збивсѣ!

Бо й щожъ? Москвѣ мы грозимъ, грозимъ,
Одну вѡзнью до чорта возимъ,
А Сѣчи все и все не ма ще;

Мѣжъ тѣмъ панрусскіи громады
Вразъ-вразъ насъ рѣжуть безъ пощады,
Та движутсѣ що-дня то красче!

II.

Гей, гвалту! Кулиша намъ дайте!
Но Кулиша изъ того часу,
Якъ онъ Ляхамъ бувъ не до-ласу
(О чѣмъ въ „Кумейкахъ“ прочитайте).

Чи въ Альпахъ онъ, чи въ Отагайте
Блукá бездóмный, безъ вывчáсу,
Чи де по мóряхъ безъ компасу —
Найдѣтъ его, та намъ отдайте!

Няй онъ намъ буде нашъ начальникъ,
Въ борьбáхъ съ врагами нашъ пòдпальникъ,
Якимъ онъ бувъ разъ для Шевченка,

Коли тому Москву такъ збрíдивъ,
Що десять лѣтъ Тарáсь не видѣвъ
Села, де жила его ненька!

III.

А Кулиша-жь намъ треба нынѣ,
Бо нашй Головы „Просвѣты“
То, съ препрошеньемъ, самй дѣти, —
Не бувъ ниhto зъ нихъ на Вкраинѣ;

Не знá ниhto, въ степáхъ де свинѣ
Та óвцѣ, де бы ихъ займити,
Щобъ нашй вóйська прокормити
На ихъ похóдахъ по Вкраинѣ!

Одинъ Кулишъ*) зна досконально
У филь Днѣпрá всѣ шляхи, броды,
Крыѣки, ямы — всё загально,

Що намъ придасться для вдогоды,
Якъ прйдется бѣжати на-втѣки
Де за плоты, въ ровы глубоки.

*) Самъ добре не знаю, чи онъ Кулишъ, чи Кулишъ, такъ и по его двойной натурѣ пишу его имя въ обидвохъ тѣхъ формахъ.

IV.

За Кулишомъ мы подемъ смѣло
Въ-перёдъ чи въ-задъ, якъ выпадé тамъ,
Чи прійде волю дать багнетамъ,
Чи поручить ногамъ все дѣло.

Съ нимъ и погібнуть буде мило
Въ водахъ Днѣпра, въ степахъ, чи де-тамъ,
Чи скритись въ ямахъ, якъ тѣмъ кретамъ,
Щобъ спасти хочъ грѣшне тѣло.

Да вже-жь и такъ мы душу нашу
Ему отдали й въ ласку ляшу
Тотально, гуртомъ, до-рычалту;

Съ нимъ-жь руйновать Москвú мы подемъ,
Съ нимъ и погібнемъ — quod est idem, —
Такъ, Кулиша намъ дайте, гвалту!

Серія шѣстнайцята.

(Изъ наморского острова Гельголанду.)

I.

Пишú до Васъ изъ Гельголянду,*)
Де я, привѣзши „Дѣло“, „Зорю“ —
Всѣ рóчники — купаюсь въ морю
Що-день на лѣбарѣвъ команду.

Пóдъ вечеръ лѣзу на веранду,
Де — будь съ гóстемí товкúю, спорю
Про нынѣшню Славянъ Исторью,
Будь слúхаю тамъ мýзыкь-банду.

*) До Редакци *„Страхопуда.“* Цю серию сонетóвъ посылаю Вамъ изъ острова Гельголянду, такъ якъ я, зруйновавши мое здоровье — не на сонетахъ, а бóльше на чóмъ енчóмъ, мушу на налягання дохторóвъ отправиться пóдъ тушь на морскіи воды. Гроши на цю провздку зайнявъ я у жидóвъ á conto доходу, якій може каше для мене зъ Вашого особного видання моихъ сонетóвъ. До побачѣння за 6 недѣль! — Ф. Шл.

И вже ми въ крѣжахъ лекше трохи,
Та знать ще буде съ часомъ лѣпше,
Якъ въ море занурюся глыбше.

Бѣда́ лишь: Нѣмцѣ́ ту якъ блохи
Кусаютъ всякого, кто въ жарѣ́
Заспорить съ ними — ще й въ чамарѣ́!...

II.

Отъ — вчера я до пѣзной ночи
Сварився съ ними, доводивъ имъ
Съ козацькимъ ферворомъ правдивымъ:
Що наша Сѣчь прійде́ до мочи;

Що разъ она Кольо́сь пѣвночи
Зруйну́е й съ Пѣтеромъ*) красивымъ
У Бальтику утѣпитъ сивѣмъ; —
Они-жь на те въ смѣхъ — мѣнѣ́ въ очи!...

То ра́менами вни стиска́ли,
То дурачкѣ́мъ мя называли
Тай тѣгну́ли пѣдь тушь насильемъ!

Я-жь ледви вѣрва́вся зъ ихъ драки,
Наклявъ имъ: „гундсфоты, собаки!“
Осла́бъ зъ того́ — ажъ лѣбъ заживъ емъ!...

III.

Та най-бы Нѣмцѣ́ — отъ, погане
Враждебнѣ́ намъ; а то й Хорваты,
Болгаре, Сербы — нѣбы́ браты —
Кпятъ зъ нашо́й Сѣчи неустанне!

Найбѣльше-жь Чехи-панславяне
(А є́ ихъ заступъ ту богатый)
Взяли́сь мнѣ́ крѣпко докоряти
За те, що намъ є́ такъ цяцяне!

*) Пѣтеромъ называютъ въ русскѣмъ простолюдыю за кордономъ столицю Петербургъ. — Ф. Шл.

Отъ — днесъ, щобы ихъ врозумити,
Я цѣлый день читавъ имъ „Дѣло,“
Де на Москву бьютъ на съки смѣло ;

Но щожъ вы скажете?... Всѣ Чехи
Пѣдняли крикъ: „Въ тѣмъ *Дѣлѣ* — брехи,
А вы фантасть — несамовитый!“

IV.

Одинъ мѣжь ними, Сербъ зъ Бѣлграда,
Прохвѣсоръ, Руссофилъ великій, —
Якъ усмирились Чехѣвъ крики,
Тявъ мѣнѣ казанье не-ляда!

Все те, що „насъкая“ громада
Дѣла на злѣсть Руси-Великѣй,
Все те — сказавъ онъ — бунтъ є дикѣй,
Противъ Славянщины всей — здрада!...

Цитатами зъ письма святого
И зъ Кѣляра та Шѣфарика
Онъ доводивъ: що мы є кліка,

Вредящая Славянамъ много ;
„Вы — закончивъ онъ — язва бѣльша,
И васъ осудить даже Польша!“

V.

Ба навѣтъ Чешка одна ладна,
Коли я ѣй сказавъ вѣжливо :
„Хочь ты за мною, чудна дѣво,
Будь якъ Тезею Ариадна!“

Ця ѣтреклá: „Я — безпощадна
Для зъума сшѣдшихъ, що противо
Всего Славянства прутся вѣ-лѣво,
И мысль ихъ чорна, кровожáдна!“

На цѣ слова весь стуманѣвъ я!...
Изъ красныхъ усть — на милость Божу —
Я ще не чувъ таке злослѣвья!...

И що-йно въ „люмеръ“ мѡй пришедши,
Згрызѣнъ — розвѣжую, дохѡжу:
Чи справдѣ я не — зъумасшедшій?!...

Серія сѣмнайцята.

(Дальшіи дѣи мои въ Гельголандѣ.)

I.

А-яй! що я бѣды ту маю!
Прибувъ на морске це острѡвья
Для пѡдратѡвання здоровья, —
Мѣжь тѣмъ — ще бѡльше западаю!

Вже и товѣриствъ избѣгаю,
Та не вдаюсь у прекословья
Съ людьми ученого сословья, —
А все-жь ѡтъ нихъ лишъ пѣкѡсть маю!

Пся-юхи Чехи („братржи милі!“)
Мене на-скрѡзь оголосили
Фонѣтикомъ, ба й „варіатомъ!“

Такъ чи иду я прогуляться,
Чи де на пѡтрѣбъ, чи скупаться,
Всѣ звуть менѣ цѣмъ имьямъ клятымъ!

II.

Въ одного Чеха бувъ я нынѣ
(Ѧнъ тѣхникъ, вѣдумця машинокъ),
Щобъ звать его на поединокъ
За нѣчесть, вчинену Вкраинѣ.

Сказавъ бо ѡнъ въ одной дружинѣ:
„Усѣ, що зъ рускихъ йдуть матѣнокъ,*)
А дѣють злый Москвѣ учинокъ,
То суть не Русины, но — свинѣ!“

*) Матерь Чехи называютъ matinka. — Ф. Шл.

Весь Гельголяндъ цю речъ стосуе
До мене, й ще мя бѣльшь секуе, —
Такъ я рѣшився до дуэлю:

Щобъ заступитъ мою Вкраину,
Няй або самъ до чорта згину,
Або врагá на мязги змелю!

III.

Чехъ — истый вѣлитъ рѣстомъ, въ складѣ,
По дружески протягнувъ руку
До мене, й каже: „Милый клюку! *)
Мы, Чехи, Русинамъ вамъ радй!

„Но прикро намъ, Славянъ громадѣ,
Що вы, пробувши всяку муку,
Ляхами данну вамъ науку —
Не съ нами вы въ-передѣ, но въ задѣ!

„Мы всѣ стремимъ до братней згоды,
Щобы славянскіи народы
Разъ помирилися съ собою;

„А вы, въ Славянствѣ середущй,
Противъ Москвы, надъ всѣхъ могущой,
Нахально рветеса — до бою!

IV.

„Гей! тажъ вы Русь, що була вѣчно
Славянамъ всѣмъ пріютна, мила,
Що дальній сѣверъ просвѣтила
На благо людскости отлично.

„Розважте-жь, чи то политично:
Противъ Москвы ня жолчь заѣла
Въ статьяхъ то Зѣркала, то Дѣла,
Що ажъ читать ихъ неприлично!

*) Ключомъ Чехи вѣжливо кличуть малого хлопця. — Ф. Шл.

„И ще-жь вамъ злѣбится за тое,
Що въ русскѣмъ нишуть с по двое,
Чи не дитинство то — не бздуры?!

„А братись въ силѣ вашѣй скромнѣй
До бѣуренья Москвѣй огромнѣй —
Скажѣть: не дурь то надъ всѣ дуры?!

V.

„Тажь знайте: сли — няй Богъ хоронить —
Не згѣбнемъ мы въ германскѣмъ морѣ
При страшнѣмъ Бѣсмарка напорѣ, —
Вже жить нихтѣ намъ не зборонить.

„Та-й такъ вже васъ нихтѣ не гонить
Днесъ въ вашѣй Отчины просторѣ,
Хибань Ляхѣй — ця капля въ морѣ
Славянѣ, що дармо силу ронить...

„Такъ смѣйтесь зъ всѣго, милый клюку!
Будѣ й вамъ Сѣчь, лишъ жѣймо въ згодѣ
Славяне всѣ; — отъ — дайте руку!...“

И Чехъ той — ажъ признаться годѣ! —
Такъ словомъ тѣмъ менѣ запсѣбавѣ,
Що я дуэль мѣй съ нимъ ѣткликавѣ...*)

Серія ѣсѣмнайцята.

(Остатнѣи дѣи мои въ Гельголандѣ.)

I.

На жахъ Европы бувъ бы нынѣ
Вамъ телеграфъ звѣстивъ ѣттѣду:
Що Фѣнтикъ вашъ, поэта люду,
Самхѣтъ погѣбъ въ морскѣй пучинѣ!

*) Догадуясь истинной причины сего „ѣткликанья,“ прибавити бы можно: „Изъ страху передъ нимъ я змыкавѣ!“

Мѣжь тѣмъ я самъ вѣщю Вкраинѣ:
Що ще жию тай жити буду
На благо ей, спасѣнь — о чудо! —
Зъ морскóго дна рукóвъ Чехинѣ.

Зъ розпѹки бо, зъ дегусту жизни,
Де свѣтъ весь взявъ мя въ укоризны,
Хотѣвъ я утопиться зъ горя;

Но не далечко Чешка ладна
Купáлась — звѣстна Аріадна —
И вѣтягла менé изъ моря!

II.

Коли очнѹвсь я та вдивѣвся
Въ красѹ цю въ кѹцѣльныхъ штанятахъ,
Съ сочѹвствомъ милымъ въ оченятахъ
Ту-жь надо-мною — я влюбився!

Кохання дурь менé хопився,
Прошѣбнувъ грудь, пóшóвъ по пятахъ,
И втóпленникъ, въ мокрѣськихъ шматахъ,
Я ниць предъ нею розстелився.

Цюлюючи ей колѣна,
Воскликнувъ я: „Цѣлá Украина
У нóгъ твоихъ въ моѣй особѣ!“

„Óть страшнóй смерти мня спаслá ты,
Сли-жь панна ты — я неженатый:
Такъ мужъ-женá мы будьмо собѣ!“

III.

Тѣхъ слóвъ она мовъ испугáлась, —
Пощѹпала мóй пульсъ и вѣски,
И съ шѣкомъ легкóй Одалиски
До бѹдокъ кѹпальныхъ помчалась.

Въ-мигъ тьма людéй при мнѣ зóбралась,
И человекóкъ якійсь низкѣй,
Лѣкаръ — якъ повѣдали — мѣйскѣй,
Пóднявъ ту надо мною гáлась...

Менé занéсли до шпитáлю,
Де перебрáнъ у свѣжй платья
Лежу й сонеты пишу зъ жалю, —

Та мéчу на весь свѣтъ проклятья,
Зѣю на Чешку гнѣву пламя
За те, що зъ вовнъ морскйхъ спасла мя!..

IV.

Она же що-инó въ тóй хвили
Отвѣтъ дала на мои рѣчи
Въ ось-цѣй картинцѣ: „Для приличй
Пишú до Васъ, козаче милый!

„Небесныи спасли Васъ силы,
Не то мои слабй, дѣвичй; —
А такъ якъ чую, въ Вашой Сѣчи
Изъ-поконъ-вѣкъ жѣнкй не жили,

„То я ще й молодá й не труса,
Раднѣйшь ôтдамся за Панрусса,
Абó волю въ дѣвкáхъ остáться,

„Чѣмъ съ Вами подружити долю,
У мрѣяхъ добувать свóй-волю.
Ба й въ бѣднахъ наконецъ скупаться!“ ...

V.

По цѣмъ ще бóльше посумнѣвъ я,
Та вѣпивши морскóй водицѣ,
Крадьмóмъ убравшись изъ больницѣ,
Въ своѣмъ люмерѣ зновъ осѣвъ я...

Кленú, злорéчу це острóвья
Та всѣхъ гостей изъ заграницѣ,
Прибувшихъ тутъ въ штанáхъ, въ спóдницѣ,
За злóсть, яку ôтъ нихъ терпѣвъ я!...

Не хочу за всѣ скарбы свѣта
Пробуть ту цѣлый сѣзонъ лѣта,
Хочъ якъ найкраща здѣ погода;

Останній разъ ще днесъ скупаюсь,
А завтра-жь рано вже вертаюсь
До васъ, — до моего народа.*)

Серія девятьнайцята.

(Дорѣкання, що хлопоманство = панство.)

I.

Вернувши зъ водъ морскіхъ до Львова,
Найшовъ я ту де-щó не въ ладу:
Щó йшло въ-перёдъ, пятітся къ заду,
Въ довгáхъ выдавцѣ „Дѣла“ й „Слова.“

А старша Русь -- дойна́ корова
Не зна́ вже, якъ найти́ бы раду
На вказанную „Дѣломъ“ зраду
Ставропигійського покрова.

Не противъ школярѣвъ мандрôвки,
Но противъ „наськихъ“ кулишôвки
Бунту́ються батькі на старôсть,

А хлопоманство ризиковне
Сынôвъ ихъ, ще-й надъ-звѣкъ коштовне,
Привôдить ихъ тотально въ ярôсть.

II.

Отъ — днесъ одень пôпъ-старовина,
Правдивый демократъ изъ роду,
Ще-й хлопоманъ въ движеняхъ, въ ходу,
Таки козаѣ нашъ — Сѣчь-Вераина,

Страхъ жаловáвсь менѣ на сына,
Що той: „мовь голова нарôду
Просвѣтникôвъ, дѣла́ на шкоду
Цѣлôй семьи — подлѣць, скотина!“

*) Добавити мы должны отъ себе: „Сезону й нашихъ грошей шкода!“ — Ред. „Страхопуда.“

„Онъ — тягнувъ пѣпъ — ще прежде Франка
Знавъ грѣхъ Михалкового банка
Тай выбрать грѣшъ зъ него порадивъ;

„А книжочку ему якъ давъ я,
Онъ дѣло такъ прехитро зладивъ,
Що нѣ копѣйки не доставъ я!

III.

„Хочъ хлопъ онъ зъ партіи народнѣй,
Пропутава тѣсячку въ трактірахъ,
Другу съ кумпанами на пирахъ,
А решту въ Краковѣ, чи въ Вѣдні;

„Ще-жь въ спекуляціи огиднѣй
Въ-друге бѣльшь стративъ на папѣрахъ,
Заплѣнтався въ жидѣвськихъ шкѣрахъ,
А мы, родина — стали бѣдні!...

„Ну — такъ скажѣтъ: якъ погодити
Его всѣ мрѣи хлопоманства
Съ ось-тою практикою панства?!

„Сли-жь всѣ сыны вы ймете жити
Тѣмъ шикомъ, — буде Сѣчь мѣжь вами,
Но мы, батькѣй, подемъ съ торбами!

IV.

„Тежь другій сынъ мѣй гимназиста,
Хочъ якъ занѣдбався въ латинѣ,
А духомъ все блука въ Украинѣ
И на мандрѣвкахъ герштѣ-тюриста;

„Що-дня *украинка**) въ него чиста,
И давъ я вже за шовѣъ, кравчинѣ

*) Украинка е то зъ тоненького полотна сорочка съ роскошными вышивками шовковыми на ковшѣрѣ, нагрудью и на рукавахъ; у Галиціи она вышиваеся на моду á la Fedkovich. Кажуть, що така сорочка въ 2—3 разы дорожша, чѣмъ гладка панська, а 10—20 разы стѣлькѣ стоить, що звычайна хлопська. — Ф. Шл.

За вѣшивки червоно-синї
Останнихъ левѣвъ щось до двѣста!

„Здаесь, дурничка: хлопоманськї
Приборы козака-пѣдлѣтка. —
А стоють въ три разъ бѣльшь, чѣмъ панськї!

„И все-жъ сестрички, мати, цѣотка
Любуются ось-тѣми швами. —
Но мы, батьки, пѣдемъ съ торбами!...“

V.

Таке заставъ я въ нашѣмъ краю:
Козацтво молоде въ роздолї,
А старикї батьки въ недолѣ —
И якъ ту рѣдитъ, самъ не знаю.

Хибань Драхманова спытаю:
Чи вѣльно це въ козацькѣй волѣ
Буять такъ смаркачѣмъ у школѣ,
Щобъ вже старшинъ не було въ краю?!

Няй Кулишъ и Драхманъ — пророки
Цѣ нашї, мудрець глибокї,
Дадуть намъ добру раду-матку:

Якъ бы спинїть сынѣвъ пѣдскоки,
И якъ спасѣть батькѣвъ громадку
Ѡть маеткѣвого упадку?

VI.

Тажъ були людомъ мы богатимъ; —
Себѣ-жъ якъ пѣдскубѣть мы дали,
То рештки при батькахъ зѣстали
Майномъ, ихъ пѣтомъ-крѣвью зльятимъ;

Якъ ще-й останне се розстратимъ
На жизнь роспѣстну, идеалы:
То вже мы людекъ мѣльски-мѣльскї
Ще станемъ рѣдомъ, всѣми клятымъ!

Коли хлопѣми величаемъ
Себѣ, то и за хлопство стѣймо,
По хлопськѣй ѣжмо, пѣймо, жѣймо;

А мы мѣж тѣмъ батькѣвъ стягаемъ
До-щѣнту, щобъ по панськи жити,
Въ шовкѣхъ ходѣть, шампанѣ пити!...*)

Серія двадцята.

(Доказы на те, що властелюбье = душегубье.)

I.

Чортъ знá, чо́го мы справдѣ хочемъ?
Та вжежь не розбивáть, нѣ красти,
Но щось подѣбне — хочемъ *в л а с т и* :
Всѣмъ володѣть, що лишъ за́очимъ!

Ця хѣть — съ своїмъ имѣямъ урочимъ
Ще за Мазепы-протоплясты
Насъ пѣрла князьство власне власти, —
Тежь нынька щось такѣ мы хочемъ!...

А забуваемъ, що Гиганты,
Якъ пѣрлись на найвыщѣ банты,
И вѣлитъ Икаръ, риваль Феба,

Ба й гордѣ Ангелы Господнѣ,
Якъ стали власти цей голоднѣ,
Вконецъ стремгѣловъ пали зъ неба!...

II.

Вже власть у школахъ половично
Є насъка (хочъ ще кулишѣвки
И выщихъ мрѣй изъ Драхманѣвки
Не смѣемъ въ нихъ учѣть публично);

Вже й польскѣй Сеймъ, якъ це прилично,
Дае на „наськѣ“ книжки, спѣвки,

*) Прибавляемъ тутъ, що бачъ нашъ Финтикъ: „Вже-й на своихъ стае сердитый!“ — Ред. „Страхоуда.“

Де-що зъ краевой готѣвки
Та и хвалить за те насъ слѣчно ;

И май-жь у всѣхъ двѣрскѣхъ инстанцій
Є много намъ рекоменданцій,
Бувá й протекцій тежь чимало :

Но ту, де рѣчь иде „владѣти,“
Мы тѣмъ не можемъ бути сытѣ, —
Цѣхъ окрушінокъ намъ за мало !...

III.

Ще насъ кѣ збрѣются здобути
Основаннѣ кацапнѣю —
Грѣшми еѣ та еѣ рукою —
Всѣ найважнѣйшѣ Институты :

Народный Дѣмъ, изъ муру кутый,
И Ставропѣгѣю съ старою
Еѣ бурсою, та надъ горою
Святого Юра храмъ словутый ;

Ба навѣть банкъ, що Русь старая,
До грѣшика все грѣшъ складая,
Съ трудѣмъ для себе утворила —

„Все те — Сѣчь каже — знадобѣтся
Для насъ, ѣтъ того розширѣтся,
Потѣга наша, власть и сила!“

IV.

Такъ власть для насъ всюдá — се мета
Едина намъ, хочъ мы не званѣ
До ней, народѣмъ не избранѣ,
Не склали даху, нѣ паркета !

И вже до своего до бюджета
Все те списали малознанѣ
Явѣсь Дѣдушáки, Вахняны,
Та ляхомансѣка ихъ анкета...

Богмѣ не знать, чого вже й хочемъ?
Забрати пѣдъ себе все, що зъочимъ,
Щобъ власть займити надмѣрно многу?

Такъ мы Гиганты, мы голоднѣ
Цѣ дѣхи, страждущѣ въ безѣднѣ
За тѣ, що спѣрили власть — Богу!...

Серія дваццята перша,

присвячена рабамъ-доносчикамъ.

I.

Не ма подлѣйшого створѣння —
Учивъ Сенѣка въ Римскѣй школѣ:
Якъ рабъ той исъ пятномъ на чѣлѣ,
Що рѣдила ѣго рабыня;

Не ма въ нѣмъ духу, нѣ стремлѣння
До якѣйсь-нѣбудь людскѣй долѣ,
Но хѣтъ ѣ вѣчна до неволѣ
И до завистного всѣхъ чорнѣння.

И тежъ харѣктеры - халѣны,
Якъ цѣ Барабашѣ, Мазены,
Бувають лишъ въ такѣмъ народѣ,

Що довго живъ въ рабствѣ на спѣдѣ,
Якъ буцѣмъ на сѣкѣй, де владѣла
Черезъ пятьсотъ лѣтъ чужая сила.

II.

Таке згадавъ я, якъ доносы
Читавъ у „Дѣлѣ“ — Савелѣна
И тежъ Дѣдушка й Лагодина —
Цѣбъ-то рабствѣ самѣ Кольѣсы!

Послѣднѣ два — молокососы;
Но першѣй зъ нихъ вже старовѣна,

А ще принявсь до злого чина,
Здавъ крайній вѣкъ свѣй — на доносы!

Одѣнь рывсь пѣдъ Нарѣднымъ Домомъ,
Другѣй пѣдъ Ставропигіѣномъ,
А Савелѣнъ пѣдъ рускимъ банкомъ,

Щобѣ отъ-краснымъ разъ поранкомъ
Не то исправить институты,
Но рыломъ въ пропасть низвергнути!

III.

Якъ видко, дѣмали рабѣ тѣ:
Не можемъ въ храмахъ быть попами,
Нѣ навѣтъ чѣстными дяками, —
То намъ бы ихъ пѣдрить, счернити!...

Такъ — кажутъ — Геростратъ сердитый
За те, що рабъ бувъ мѣжь шевцѣми,
Спалѣвъ въ Ефезѣ храмъ надъ храмы —
И тѣмъ ставъ въ свѣтѣ именитый!

Такѣи-жь славы бачъ голоднѣ
Цѣ Руси три сынѣ выроднѣ,
Хочъ не шевцѣ онѣ Ефезски;

А пѣддае имъ свое шило
До той робѣты насѣке „Дѣло“
И вѣазуе у храмъ всѣ стежки!...

IV.

Айжь — пфе! я становлюсь сербѣзнымъ,
Згадавши васъ, рабѣ нѣкчемнѣ,
Хочъ вы въ работѣ вашѣй темнѣй
Не свѣту, но собѣ же грознѣ!

Няй лишь вѣтрѣць повѣе сѣвознѣй
А трудъ пѣдпѣольнѣй вашъ, наемнѣй,
На сонцѣ стѣанеся даремнѣй,
До свѣтла сѣѣзнуть вашѣ козни...

Булі вже въ насъ усякї глисты-
Донóсчики, ба й антихристы,
Но знала Русь, кого ёй треба;

Таёъ и теперь она вывóлить
Собѣ добрó лишъ — и „не зволить
Богъ дѣревамъ рості до неба!“ *)

Серія дваццять друга.

(Про наслѣдки дуализма Малои Руси.)

I.

Чѣмъ разъ я лѣпше нынѣ вижу,
Що є грѣхóвъ багáцько въ свѣтѣ, —
Найдѣ ихъ много тежъ въ „Просвѣтѣ“,
Хто бáчить насъкихъ у неглижу.

Отъ того я велику грыжу
Зазна́въ, на вóды ѣздивъ въ лѣтѣ,
Та бувъ бы згибъ въ морскóмъ корытѣ,
Кобы не Чешка у поближу...

Вмѣсть бо въ просвѣтнóй намъ зброєвнѣ
Зап́равиться у тóмъ грунтовнѣ,
Якъ володѣть мечёмъ науки:

Мы, на ськѣ, все лишъ тѣмъ заняті,
Щобъ исплюгáвить, сковеркати
Змѣсть старо-русскои азбуки!...

II.

Любу́емся мы, якъ цѣ байстры,
Въ слова́хъ безъ мысли, духу й звону,
Выд́уманыхъ таёъ — безъ резону,
Въ чѣмъ насъкѣ всѣ óтличнї майстры.

*) То є по нѣмецькому прислóвью: Gott lässt den Bäumen nicht bis zum Himmel wachsen, — и ту пóдъ „деревами“ розумѣти-бъ належало самї приземки и кривулѣ. — Ф. Шл.

А сли хто зъ якôй-будь галайстры
До насъ пристане, вже корону
Вкладáемъ на его перзону,
Хочь-бы онъ хлопецъ бувъ ôтъ кляйстры.

Хто-жь зъ насъкихъ поважнѣйше мыслить,
Той вже хибáнь донось накрислить,
Або протівъ вовкôвъ уставу*);

Ба навѣтъ и въ школьництва справу
Вдаémся лишъ, якъ въ ей части
Дастъ Польша насъ кимъ трошка власти.

III.

Е въ насъ тежь зависть немаленька:
Такъ мы вже супротівъ печатнѣ
Однôй Ставропигійськôй, братнѣй —
Дрюкарню завели Шевченка.

Тому-жь и рада Польша-ненька,
Що рускй силы, першь достатнй,
Ослабли въ напямцѣ розбрáтнѣй,
Малѣють взыски по-трошенька!...

Хочь правда бôльшь є рускихъ друкôвъ,
Но вййде недостáча зъ того
Для рускихъ бурсь — дѣтѣй и внукôвъ;

Бо де бувъ рôсхôдъ лишъ зъ одного,
Тамъ, якъ вже мы „два самостôйнй,
Платнѣ, подáтки суть подвôйнй!...

IV.

Була й однá въ насъ Руска Рада,
Ну — Голова однôго тѣла;
Вже й те для насъкихъ рѣчь немила,
Такъ бунтъ пôдняла ихъ громада!

*) Уже-жь бо справдѣ ажъ до наскуки нашъ добрый Романчукъ не ино въ польскôмъ Соймѣ, але и на всѣхъ Вѣчахъ рускихъ пôдноситъ свôй проехтъ до уставы о дикихъ звѣряхъ. Лѣпше думавъ бы разъ що тежь о людяхъ! — Ф. Шл.

Писали жалобы не-ляда
Суспольники въ люмерахъ „Дѣла“
До той поры, ажъ заистнѣла
Друга ще въ насъ — Народня Рада.

И щожь?! Народня тѣ-же жесты
Пріймае: пише, якъ и Руска,
Лишь меморанды та протѣсты;

Бо доки арміи не мае,
Що пише, те й сама читае,
И буде все собѣ — мацюська!

V.

Такъ мы вмѣсть цѣли самотойной
Одной бажаючи двѣ меты,
Платимъ два стѣмплѣ и два счеты,
Тай маемъ Головы по-двойной.

При томъ-жь мы все незаспокойной,
Бо нашей подвиги-дуэты
Не мають навѣть столько веты,
Що перше хоръ мавъ одностройной.

Тожь хто-бъ у Польщѣ ще не вѣривъ,
Що мы Мала Русь, не велика,
Няй бы прійшовъ тай насъ измѣривъ;

Сказавъ бы онъ: мала хвабрика
Не зрѣбитъ штуку одну-цѣльну,
Но легко на куски роздѣльну!...*)

Серія двацять третья.

(Про заявы новожитнѣи аrogанциі.)

I.

Тежь аrogантовъ є мѣжь нами
Чимало, а це вже для того,
Що вѣжимъ мы себѣ за много,
А презираемо батьками.

*) Мы изъ своей стороны прибавляемъ: „Тай скаже правду неомыльну!“ — *Ред.*

Сесь принципъ роду молодого —
Грязь самолюбной реклѣмы —
Рѳвна насъ съ тѣми дикунами,
Що ѣдятъ мясо батька своего!...

Такѣ прійшло ми на мысль въ хвилѣ,
Коли читавъ я въ насъкѳмъ „Дѣлѣ“
Партыцького статѣйки тїи,

Де пѣршимъ зъ всѣхъ себѣ поклáвъ ѳнѣ,
А Петрушевичу сказáвъ ѳнѣ,
Що скравъ его найпѣршїи мрѣи!

II.

Це-бѣ то злодѣйства — жахъ сказати!
Нашъ Петрушевичъ допустився,
ѳнѣ, що въ наукахъ вѣкѣ трудився,
На старѳсть пѳвнить плягїяты!

Такъ учень, що-инѳ початый,
Партыцькїи въ „Дѣлѣ“ осмѣлився
Того, що славою окрився,
Цю славу въ-мигъ подрáть на шматы!

Еще-жъ зъ чоѓо кравъ нашъ Историкъ?
Гей! зъ насъ кихъ же утвѳрѳвъ хорыхъ,
Де въ кѣчѣ плевъ бувá и зернятко;

Зернѳ-жъ вѣдъ всяка креатурка
Признá зернѳмъ — когѣтъ, чи курка,
Те и передъ сыномъ ще знавъ татко.

III.

Тожъ знали Игорь и Игоревичъ,
Що рѣкъ пѣвецъ о полку ясно,
Такъ мусѣли це знать согласно
Партыцькїи, якъ и Петрушевичъ.

Не скаже-жъ ту якїи Дурнѣевичъ,
Що знання тѣ вже послѣ-часно
Остáннїи „скравъ“, — бо то не красно
Сказати глупость пусто въ-нѣвичъ.

И завше, хто лишъ йме писати
О славнѣй Игоревѣй пѣсни,
Повторить факты зъ нѣй извѣстнѣй ;

Нихто-жь не буде такъ безмыслный,
Лишѣ Партыцькому признати
Зватьѣ, — усѣмъ другѣмъ плягьяты !...

IV.

Мы, вороги усѣго панства,
Не вымагаемъ зъ насъ кихъ, абы
Они були якъ цѣ охлябы
Покѣрности, рабства, пѣдданства :

Но всякѣй гордости, жеманства
Границя є хочъ деякѣ-бы ;
Иначе пукнемъ, якъ тѣ жабы,
Въ волѣ надувшись зъ ароганства !*)

Вѣдь у републикѣ, чи й въ монаршихъ
Державахъ почестъ є для старшихъ,
Шаноба тежь къ авторитетамъ ;

Лишь въ Патагонѣи, чи де-тамъ —
Къ батькамъ въ сынахъ не є шаноба,
Но ароганця и — злоба !...

Серія дваццять четверта.

(*Atjес Ivan*).

I.

Одѣнь Хранцѣзъ сказавъ : „Увяне,
Хто й найчестнѣйшѣй, яєъ хихотомъ
Имешъ обкидѣть егѣ й болотомъ, —
Вее-жь зъ калу щось на нѣмъ зостане.“

*) Пѣсля байки Эзопа : „Вѣль и жаба“ була тамъ одна тѣлько жаба in prim. sing., и тая пукла не такъ, щобы надулась ажъ въ вола, но пукла въ самѣмъ актѣ свого надуваня, не достигнувши еще навѣтъ объему вольѣго копыта. По складу мого сонета оно рѣчь выйшла трохи иначе ; алежь менѣ не ходило о дословне наведенье загально въ свѣтѣ звѣснои байки, но о данье перестороги пану Партыцькому, що еще за часѣвъ Эзопа ароганця бувала дуже шкѣдна навѣтъ для жабъ. — Ф. Шл.

Науку цю давнó Поляне
Держать, голóсять пóвнымъ ротомъ,
Теперь-жь своїмъ приняли motto-мъ
Тежь насъби вкра́йно- й хлопоманы.

Отъ бачь : зъ часу́, якъ въ злоснóй цѣли
Газеты польскі́ окрестили
„Atjes Iwan“ Отца Нау́ма,

Вже „щось“ лежить на нѣмъ, а зъ насъбихъ
Пань-братôвъ, писачѣвъ Пáрнассъбихъ
Нѣхто той балъ изня́ть не дума.

II.

Ба, Зеркало, та збôръ „Просвѣта“
И насъке Дѣло — органъ люду,
Що дышуть вѣчнымъ духомъ труду
Тогожь Наума въ нашій лѣта, —

Онѣ вже съ нимъ зробили квіта,
Та до вергаемого бруду
Ляхами — ще й свою же груду
Докідують въ примѣръ для свѣта.

Бачь, такъ легонько переняли
Роботу-кунштъ изъ тóй хвабрѣки,
Де змѣсть уся́ — болото, калы ;

И ще-жь имъ ма́йстеръ самъ великій
Бобровичъ помага́ нечаяно
Плюгавить ту чортôвски - хвайно !

III.

Гей, а призна́ймо-жь, паны-браты !
(Хочь пѣршинства призна́ть не радѣ
Мы никому зъ другóй громады !)
Для люду хто насъ вчивъ писати ?

Хто першій въ насъ умѣвъ складати
Не то сонеты и баляды,
Но бѣсѣду на тѣи склады,
Якъ бѣсѣдитъ сѣльскá — Русь - Мати ? !

Хто такъ изъ-проста а гуморно,
При томъ сердечно, незадорно,
Писавъ для хлопа всю науку,

Якъ той Atjes Iwan, Ляхами
Збезчещеный — та вже и нами
Невдячно оставленъ на бруку!

IV.

И такъ вже скоро мы забули
Заслуги, славу Мужа того,
Що самъ списавъ добра такъ много,
Якъ всѣ мы въ-купѣ — хамедулы!

Враицѣ, Бойки, чи Гуцулы,
Хочь пишемъ днесъ де-щó нѣчого,
Но въ поровнаню протѣ него
Мы лишь пигмеи — ровнѣ нули!

Бо якъ въ поэтахъ Украины
Шевченко першій и единый,
И ниhto го тамъ не перестѣгне:

Такъ въ рускѣй прозѣ першій въ краю
Е Наумовичъ — и я гадаю,
Що тежъ ниhto го не добѣгне.

V.

Ще-жь, простолюднѣ патриоты,
До васъ глаголю я загально,
Що то некрасно, непохвально,
Служить въ хвабрицѣ калу и псоты.

Тажъ всякѣи заслуги, цноты —
Для блага люду спеціально —
Почитують официально
Вже навѣтъ дикѣ Готентоты.

Atjes Iwan, якъ заслуживъ онъ,
Достѣгъ бы чести хочь въ поганѣвъ,
Слибъ живъ мѣжь ними — ба и въ Бушманѣвъ;

Лишь въ рѣднѣй Руси досвѣдчѣвъ ѡнъ,
Що мѡлодь зъ ей кости й сокѡвъ
На крестъ вбива свойхъ пророкѡвъ!

Серія двадцать пята,

присвячена панѡ - отцю Луцѣ Бобровичу.

I.

Не ма вже слова въ нашѡй мовѣ,
Щобы назвати цю скверну мету,
Якѡй отдавъ свою газету —
Газету „Русь“ отецъ Бобровій!

Нѣкто нѣ въ краю, нѣ у Львовѣ
Той „Руси“ не чита (по счету
Весь накладе ей иде до — бюфету,
Его-жь не звать тежь въ рускомъ словѣ);

А лишь чита зъ ней одробинка
Для рефератѡвъ ксендзъ Калінка,
Щобъ дать донѡсъ повѡгамъ высшимъ:

„Отъ-це недармо служимъ, пишемъ
На благо Руси справъ унѣтськихъ,
На пострахъ душъ ей шизматицькихъ.“

II.

Лишь пугаломъ и страхомъ - жахомъ
„Русь“ дѣйствуетъ на нашѡй Руси,
Щобъ де-якѣ убить покусы
Тай вѣсти битымъ въ Польшу шляхомъ.

Тому то самымъ сильнымъ взмахомъ
Она бѣе не лишь васъ, Панруссы,
Но й насъ тежь, що маленькѣ, кусы,
Жіемъ подъ тымъ-же съ вами дахомъ.

Ожь русске й руське „Руси“ костью
Стоить у горлѣ, дѣшитъ, давить
И що полкне зъ насъ, те не стравить;

За тѣмъ на Русь всю мѣче злостью —
Мовь lucus той а non lucendo,
Такъ цяя „Русь“ а non ruthendo.

III.

Ну, доки ще цей органъ Юды
Жахавъ молóйцѣвъ Дѣла й Слова
Чортáми, — де-якась основа
Була для той его облуды;

Вѣдай усѣ мы грѣшнїи люди:
Е въ насъ — то правда, анѣ слова —
Изъ польскóй службы ще полова,
Та е тежь де-якї маруды.

Но якъ вже навѣтъ Миръ владычїи
Полохать пѣкломъ „Русь“ почала,*)
Уже здаесь — вóйну прогнала:

Бо все-жь вамъ жезль митрополичїи
Сильнѣйшїи, чѣмъ всѣ силы ада,
Чѣмъ псевдо-руськїи Торкемада.

IV.

Таже нѣхтó зъ Владыкѣ унітóвъ
Не вѣпускавъ того изъ ока,
Що мы оснóва и опока
Для примиренїя двохъ свѣтóвъ.

Намъ братнїи мїръ Римлянъ, Лехитóвъ;
Но вѣйшли мы зъ нѣдѣрь Востока

*) Цяя „Русь“ панъ-отця Бобровича, надокорявши зъ-першу насъ-кихъ молодыхъ просвѣтниківóвъ за ихъ культъ „шизматика“ Шевченка, въ новѣйшóмъ люмерѣ (Н. 14 и 15) вже кинулась съ докорами также и на найстаршу парафію за те, що еи газета „Миръ“ высказалась похвально о Обществѣ им Мих. Качковського, котрого члены пóсля статутóвъ могутъ бути, а навѣтъ и суть также Русины „шизматика“ (Наумовичъ, Мончаловскїи и богато ихъ зъ Буковины). Бокомъ-скокомъ „Русь“ ударила тежь при тóй способности на самого Киръ Митрополита за це, що почетнѣйшїи зъ Крылошанъ Его уніятськой капитулы суть членами сѣго-же Общества та его Выдѣла, це-бѣ те „участвуютъ въ соборѣ нечестивыхъ.“ — Понятно, панъ-отець Бобровичъ задививсь на великого-инквизитора Торкемаду, що то гнавъ и преслѣдовавъ навѣтъ найлѣпшихъ католікóвъ, сли тїи де-нибудь жили або сходились съ „еретиками“ въ громадахъ Ишпанїи. — Ф. Шл.

И вѣра въ Бога вся глубока
Въ насъ зъ Цареградськôй Церкви щитôвъ.

До тогожь „шизма“ є въ родинѣ —
Числôмъ велика на Вкрайнѣ
Тай не малá на Бúковинѣ;

То-жь непорадно тутъ никôму
Для ўніи ю гнать изъ дому,
А Польщу заводить — Содому...

V.

Такъ, Отченьку, хочъ якъ вы здôбнѣ
До казодѣйськôй въ Юрѣ свады,
Но вашѣ пугала и ады
Насъ врозумѣть вже неспосôбнѣ.

Не вернете вже цѣ жалôбнѣ
Костры, тортуры Торкемады —
Хибáнь въ степáхъ Новôй-Гренады,
Де може вы булі-бъ потрѣбнѣ.

Ту що ще хочете допняти,
Не Русь, презрѣнна вами Мати,
Но Польща дасть вамъ за-для дрúжбы —

Дасть за всѣ вашѣ вѣрнѣ службы
Петра-Павла приходъ унітськѣй,
Скрôзь спôльщенийъ — ожь самъ мацѣськѣй...

Серія дваццять шеста.

(Рада на нашъ дуализмъ.)

I.

Та вже-жь якъ все у насъ по-двое,
То нашу Русь хочъ тѣмъ ратуймо:
По два письма пренумеруймо,
Ней бы й одно другôму злое.

Вже въ нашихъ счѣтахъ такъ рахуймо,
Якъ жидъ той крейдкою у-двое

Въ корчмѣ, коли попьются „гой“ —
И мы на гонѣрь ту трактуймо!

Няй буде вже двойста свѣчка
И чѣрту и Отцѣ Николѣ,
Якъ въ дипломатахъ це є звичка;

Вѣдай не впишуть намъ на чолѣ,
Що тѣлькѣ „Слово“ є намъ мило,
Колі тримаемъ тежъ и „Дѣло.“

II.

Такожъ у всякѣ рускѣ братства,
Въ ученѣ Общества ѣ невченѣ
Мы вписуймось у кѣжде въ члены —
Хочъ въ цѣли лишъ анти-жебрацтва.

Ту ѣ тамъ гульдѣникъ до закладства —
То правда — злѣгчить намъ кишени,
Но де-кого зъ насъ цѣ гульдѣны
Спасуть ѣтъ тьмы, можъ и лайдацтва.

Чимало, правда, вѣйде гроша,
Но такъ-якъ цѣль всегда хороша
Людъ збогацать, або учити:

То вже и ворогъ самъ завзятый
Не ѣмѣ за те мя докоряти,
Що членъ я „Общества“ ѣ „Просвѣты“.

III.

Та щобъ на те въ насъ були фонды,
Потреба трѣхи бѣльшь щадѣння
Своихъ выдѣткѣвъ та имѣння, —
Не те ажъ зѣлота зъ Гольконды!

Завести-бъ дома лѣншѣ ржонды
Та доложитъ очѣй, дозрѣння
Тамъ, де женѣ, чи господинѣ
Грѣшь сѣпле на кордѣнки ѣ блѣнды...

Тежъ вмѣсть зъ пацьоркѣвъ колоратокъ
Няй бѣде лишъ шолковый плáтокъ,
Що выстане на довшій лѣта, —

А зацадивши то и ово,
Тѣмъ зыскае такъ „Дѣло“ й „Слово“,
Якъ „Общество“ тежъ и „Просвѣта“.

IV.

А вжежъ на пріймы на цѣ гостѣ
Що выдаемъ — та на проѣздки
До леда-будь двѣрского хлыстки —
То вже й менѣ беруть ажъ злости!

Отъ комисантъ, писарчикъ простой —
Берѣ діеты за поѣздки,
Въ селѣ-жъ не выдасть анѣ шѣстки,
Но спить, столуєсь въ Егомостѣ!

Няй бы намъ ще ѣтъ тѣхъ расходѣвъ
Прочистити домашній счеты —
За годъ булѣ-бѣ на десять годѣвъ

Держать чѣмъ рускій в сѣ газеты,
Давать в сѣмъ рускимъ братствамъ вкладки,
Ба й добродѣйні жертвы й датки!...

Серія дваццять сема.

(Резолюція и роспроша автора на законченье.)

I.

Изъ кунелѣ люксуріозной
Вернувши до мойхъ Пенатѣвъ,
Я сэредъ насъкихъ демократѣвъ
Колись весѣль — стаю сэрьозный.

Чѣмъ-разъ мы бѣльшь до рѣжныхъ кѣзней
Привчаемъ ѣтъ чужихъ панѣ-братѣвъ,

Та сваримось — й для потентатѡвъ
Державъ чрезъ те мы вже не грознѣ.

Такъ насъ самъ Бісмаркъ, що дихтуе
Европѣ всякіи трактаты,
Не признае, не респектуе ;

Славянщина-жь, намъ всѣмъ пра-мати,
Якось насъ тежь вже не голубить,
Тай сепаратизмъ нашъ не любить.

II.

Ще кѡбы въ насъ хочъ стѡлькѡ власти,
Що мають Сербы а Болгары,
Мы не далѣ-бъ себѣ на мары
Живцѣмъ съ умѣршими покласти ;

Тежь кѡбы въ насъ шабѣлька въ пясти,
Пістоль съ набѡями въ три пѡры,
Мы не булі-бъ такѣ фуяры,
Якѣ мы є по всѣи части.

Ще й кѡбы трѡшки въ Сѣчи войска,
Була-бъ потуга въ насъ геройска,
Не якъ въ безсильного духъ злобы ;

Слибъ бѡльшь такѣхъ ще : к ѡ б ы, щ ѡ б ы,
Мы всѣ — днесъ прѡстѣ хлопоманы —
Булі-бъ самѣ вождѣ, гетьманы !

III.

Но безъ такѣхъ то : к ѡ б ы, щ ѡ б ы,
Мы сѹпротивъ полкѡвъ Россіи,
Якъ прѡтивъ огромнястѡй змѣи
Нѣбчѣмнѣ цѣ въ болѡтѣ хробы.

Хибань лишъ мрѣи бунту, злобы,
Не те якѣ небесъ Святыи
Насъ поведуть прѡтивъ Россіи
О муръ ѣй розбивать си лѡбы.

Отъ — бачь : Драханъ, якій огниетый
Подноальникъ Руси миллионѣвъ,
Розвальникъ царствъ и царскихъ тронѣвъ,

Блукá якъ дѣмонъ той нечистый,
Якъ вѣчный-Жидъ по всѣмъ усюдамъ,
Мовь ця ѳтстрашна прѣтча людамъ !...

IV.

Заѣмъ же ѣ намъ всѣмъ въ цю дорогу
Идти, ще може бы маршруты
Змѣнить — та може ѣ завернути
Для прѣщи на часѣчокъ — къ Богу !

Вже ѣ такъ безъ Бога въ нашѣмъ слогу
Та въ пѣсняхъ лишь фальшивѣ нуты,
Нигдѣ гармонїи не чути —
Самъ Вавилѣнъ всюдá — сѣ-Богу !

Сварня въ насъ, травля изъ всѣхъ травель
Найзлѣйша, якъ при вежи Вавель,
Въ письмѣ, въ азѣцѣ, всѣхъ предметахъ ;

Роздѣры тежъ у всѣхъ газетахъ
Та напасты по всѣхъ дорогахъ,
А бѣсѣвъ крикъ, якъ въ синагогахъ !

V.

Тождъ вамъ глаголю : я не могу
Ужѣться въ тѣмъ столпотворѣнью :
Зберу свой манатки въ жмѣню
Тай чѣмъ скорѣйше — верну къ Богу !

Яѣому-будъ тамъ демагогу
Не заглядáють у кишѣню ;
Дастъ Богъ де птаха на печеню,
А сонъ де въ хлѣнскѣмъ оборѣгу...

А вѣршѣвъ бѣльшь писать не буду,
Бо бачу, шкѣда мого труда
Для насъкихъ безталанныхъ люду ;

Няй йдутъ безъ мене добувати
Москву́ та Пітерь, — я й Русь-Мати
Ймемъ ѳтпустъ ихъ грѣхамъ прохати!...

VI.

Затѣмъ Читателѣ мой вы
Молѳдшій — servus и adjé вамъ!
А тежъ почтѣніе моѳ вамъ,
Вы твердо-Руссы старшій, сивій!

Здорѳвій будьте и счастливій!
Няй дѣло все якъ зѣ-плѳтка йдѳ вамъ!
Та ще й мѳй пѳклѳнѣ вашимъ Євамъ —
Няй бѳдутъ вѣчно вамъ красивій!

Тежъ ваши дѣточки цѣлюю —
Няй люблять нашу Русь святую
Та добре поздаѳють экзамины!

Загѳльно всѣмъ на пращанѣнко
Виншѳе Финтикѣ Шляхтиченко
Всѣхъ благъ — чогѳ дай Боже, Аминь!

**РАДА МУЗЕЮ
ЛЕМКІВСКОЙ КУЛЬТУРИ
В ЗИНДРАНОВІ
38-454 ТИЛЯВА**

Г р я с т ь , т . е . з м ѣ с т ь

(або змѣсть, т. е. грядеть).

Серія сонетівъ.

	Стор.
1. Оглядка загальної історії козацтва и Сѣчи	3
2, присвячена Омеляну Огоновському	7
3. Оть чого бунтъ нашъ на батькѡвъ?	9
4. Способы нашѣ на Москву	11
5. Способы на спасенье новой Сѣчи	14
6. У той серіи выстаченї усе цѣ народнї кривды нашѣ, за якї мы Украинцѣ жалкованнїя по́носимъ	16
7, присвячена генію Омеляна Огоновського	18
8, присвячена молодымъ брлятамъ-соколамъ Сѣчи	21
9, присвячена идеи політичної унії Польщи съ Русію	23
10, присвячена идеямъ мира и любви	25
11, присвячена „мягонькимъ и маленькимъ“	27
12, присвячена идеѣ „быть по сему“	29
13. Дорѣканье на Extrêmes se touchent	31
14, присвячена аліянтамъ Сѣчи	33
15. Обкликъ за Кулишомъ	35
16. Изъ наморского острова Гельголянду	37
17. Дальшіи дѣи мои въ Гельголяндѣ	40
18. Останніи дѣи мои въ Гельголяндѣ	42
19. Дорѣканнїя, що хлопоманство = панство	45
20. Доказы на те, що властелюбие = душегубье	48
21, присвячена рабамъ-доносчикамъ	50
22. Про наслѣдки дуализма Малой Руси	52
23. Про заявы новожитнѣи арганціи	54
24. Atjes Iwan	56
25, присвячена панъ-отцю Л. Бобровичу	59
26. Рада на нашъ дуализмъ	61
27. Резолюція и роспроща автора	63

